Spuścizna, którą warto pielęgnować

Międzynarodowy Dzień Archiwów obchodzony 9 czerwca ma służyć podniesieniu w społeczeństwach wiedzy o archiwach oraz korzyściach wynikających z właściwego zabezpieczania i organizowania dokumentacji.

Od najdawniejszych czasów gromadzono różne dokumenty - początkowo potwierdzenia praw własności, później także te, które były istotne dla funkcjonowania państwa i sprawowania władzy. Chronione od zapomnienia, poszerzały zbiory państwowe, prywatne, kościelne, zakładowe i różnych organizacji. Dziś to prawdziwe skarbnice wiedzy zawierające wiele cennych pamiątek. Z zasobów archiwalnych korzystają historycy, regionaliści, znawcy literatury, architekci, genealodzy i wielu innych specjalistów, również członkowie grup rekonstrukcji historycznej, urbaniści czy wydawcy.

Jak igła w stogu siana

Archiwa skrywają mnóstwo informacji, np. dotyczących dziejów lokalnej społeczności. - Nie chodzi o to, co już wiemy, ale przede wszystkim o popularyzację lokalnej historii, tak aby młode pokolenia czerpały z niej jak najwięcej - mówi historyk, archiwista i muzealnik związany zawodowo z Muzeum Regionalnym w Siedlcach i oddziałem zamiejscowym w Dąbrowie, doktorant na wydziale humanistycznym Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach Piotr Antoni Czyż. W swoich poszukiwaniach archiwistycznych dotarł m.in. do dokumentów z 1826 r. wydanych przez Stanisława Kostkę Zamoyskiego odnośnie zarządu lasów różanieckich czy instrukcji kancelaryjnej odnoszącej się do archiwum ordynacji Zamoyskich. Zainteresowania P.A. Czyża skupione są wokół ziemiaństwa, szczególnie rodu Zamoyskich z Włodawy i Różanki, a przeszukiwanie archiwów to i praca, i pasja. - W badaniach historyczno-archiwalnych nie ma przypadków - podkreśla historyk. - Wszystko ma swój skonkretyzowany cel. Przykładowo trafiamy na jedną informację i zaczynamy szukać dalej, aż dochodzimy do kolejnej poszlaki. Czasem taka informacja jest igłą w stogu siana, aż znajdujemy znacznie więcej niż się wydaje. Ale wtedy wchodzi w grę przeprowadzenie selekcji materiału źródłowego, wybór istotnych treści. Czasem archiwa dotyczące jednej sprawy są rozproszone po całej Polsce, co niekiedy sprawia nie lada problem, bo trzeba dotrzeć do tego archiwum i szukać, szukać, szukać… - tłumaczy.

Bezcenne pamiątki

Archiwa to również spuścizna rodziny, którą powinno się pielęgnować. Dlatego trzeba poszukiwać i gromadzić wiadomości oraz systematyzować je według własnego uznania, do czego zachęca muzealnik. Można też skorzystać z poradnika rodzinnego archiwisty, przygotowanego przez Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych. - Kiedy byłem jeszcze dzieckiem i przebywałem u dziadków, nieraz przeglądałem ich album i zastanawiałem się, co dane zdjęcie przedstawia. Dziadkowie cierpliwie odpowiadali na moje pytania, dzięki czemu dowiadywałem się, kto jest na zdjęciu oraz gdzie zostało ono zrobione - mówi P.A. Czyż.

Innym przykładem są archiwa rodzinne ziemian. - Oprócz archiwaliów związanych z rodziną można znaleźć w nich dokumenty oficjalistów, rachunki, druki ulotne, pocztówki czy - przykładowo - własnoręcznie zrobione rysunki. I tutaj powstaje pytanie, jak je klasyfikować. Przede wszystkim jest to pamiątka rodzinna, ale także spuścizna, która może w przyszłości trafić do właściwego archiwum państwowego lub muzeum, o ile będzie taka chęć woli darczyńcy - wyjaśnia.

W badaniach historyczno-archiwalnych nie ma przypadków - podkreśla Piotr Antoni Czyż.

Z rodzinnej szuflady

Aktualnie w skład polskich archiwów państwowych wchodzi 30 placówek o zasięgu regionalnym i trzy archiwa centralne: Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych i Narodowe Archiwum Cyfrowe. Gromadzą one i udostępniają dokumentację, która jest źródłem informacji historycznej. Obchody Międzynarodowego Dnia Archiwów mają na celu m.in. ułatwienie dostępu zarówno do rodzimych, jak i światowych zasobów archiwalnych. Archiwa udostępniają swoje zbiory wszystkim zainteresowanym, prezentują je także w internecie, np. w serwisie szukajwarchiwach.gov.pl, prowadzonym przez Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Tegoroczne obchody, podobnie jak w ubiegłym roku, mają nieco inny charakter niż dotychczas, gdyż ze względu na istniejącą sytuację epidemiologiczną w części odbyły się on-line.

W sieci zaprezentowane zostały wystawy o różnorodnej tematyce, zbiory filmowe, prezentacje multimedialne, odbyły się także spotkania dla starszych i młodszych w formie tradycyjnej.

Archiwum Państwowe w Siedlcach zorganizowało konkurs edukacyjny „Z rodzinnej szuflady" oraz wystawę prac jego uczestników. - Organizacja konkursu miała na celu zachęcenie do poznania przeszłości swoich przodków, do gromadzenia rodzinnych dokumentów i pamiątek, dbałości o rodzinne fotografie i dokumenty, a także poznawanie historii rodziny, własnej miejscowości i regionu - wyjaśnia dyrektor siedleckiego Archiwum Państwowego dr Grzegorz Welik.

Promocja archiwów

Radzyński oddział Archiwum Państwowego w Lublinie przygotował dwa wydarzenia. - Po pierwsze wystawę, w tym roku ponownie w wersji on-line - informuje kierownik oddziału kustosz Joanna Kowalik-Bylicka. - Wystawa „Archiwalny przewodnik po regionie" ma na celu pokazanie dokumentów z terenu powiatu bialskiego, parczewskiego, radzyńskiego i łosickiego. Zbliżają się wakacje oraz okres urlopów, mamy więc nadzieję, że ten projekt nie tylko przybliży zasób radzyńskiego oddziału, ale także zachęci do poznania ciekawych i wartych zobaczenia miejsc w regionie, ułatwi poznanie ich dziejów - dopowiada. Wystawa dostępna będzie za pośrednictwem strony internetowej Archiwum Państwowego w Lublinie od 11 czerwca (www.lublin.ap.gov.pl). W tym roku oddział radzyński AP proponuje również spacer po mieście od 9 do 15 czerwca, a w trakcie wycieczki ulicami miasta „przewodnikiem będą dokumenty z archiwalnych zasobów".

Z kolei Międzynarodowy Tydzień Archiwów, który w dniach 9-15 czerwca organizuje Archiwum Państwowe w Lublinie, jest przede wszystkim związany z wpisaniem na listę krajową programu UNESCO „Pamięć Świata" dwóch zespołów przechowywanych w AP, m.in. Archiwum Ordynacji Zamojskiej ze Zwierzyńca, o czym informuje dr Robert Jop z sekcji prac naukowych i wydawniczych oraz popularyzacji APL.

Międzynarodowe święto to okazja do promocji archiwów w swoim otoczeniu. A pełnią one ważną rolę poprzez dokumentowanie historii, edukację i popularyzację wiedzy o przeszłości.

JOANNA SZUBSTARSKA

REKLAMA

DAR-PLAST
OKNA i DRZWI
żaluzje, rolety, verticale, parapety, bramy, moskitiery
Siedlce
ul. Warszawska 55
Węgrów
ul. Przemysłowa 1
Żelków Kolonia
ul. Porzeczkowa 1
tel. 608 650 892

PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO-HANDLOWE
AGROINSTAL
* NAWOZY
* MATERIAŁY BUDOWLANE
Strzała 162
08-110 Siedlce
tel./fax (025) 644 59 79
kom. 0502 259 245
czynne od 7.00 do 17.00

REKLAMA
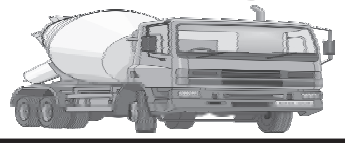
BETONIARNIA
SPRZEDAŻ
betonu
#wyrobów betonowych
#kręgów z Felcami Φ 100, Φ 120
WYNAJEM SPRZĘTU
pompa do betonu
#betonomieszarka
#koparki
#ładowarki
SIEDLCE
UL. BRZESKA 102B
TEL. 025/644-03-61; 6330272